

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 1675/2022
12.04.2023. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Миљуш и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у парници по тужби тужиоца „ELGAS ENERGY TRADING“ ДОО Београд, чији је пуномоћник Урош Жигић, адвокат у ..., против туженог ЈКП „ДРУГИ ОКТОБАР“ Вршац чији је пуномоћник Саша Левнајић, адвокат у ..., ради исплате дуга, вредност предмета спора 8.340.273,23 динара, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда ЗПж 3596/22 од 22.06.2022. године, у седници већа одржаној 12.04.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизија туженог, УКИДА СЕ пресуда Привредног апелационог суда ЗПж 3596/22 од 22.06.2022. године и предмет се враћа истом суду на поновно суђење.

Образложење

Привредни суд у Панчеву је донео пресуду 1П 58/2020 дана 09.10.2020. године, којом је у првом ставу изреке укинуо у целисти решење о извршењу Привредног суда у Панчеву ИИв 236/2017 од 18.05.2017. године, у другом ставу изреке одбио тужбени захтев да се обавезе тужени да тужиоцу исплати појединачне новчане износе са законским затезним каматама и у трећем ставу изреке обавезао тужиоца да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 667.501,00 динара.

Привредни апелациони суд је донео пресуду ЗПж 5946/20 дана 10.03.2021. године којом је у I ставу изреке одбио као неосновану жалбу тужиоца и потврдио решење садржано у првом ставу изреке пресуде Привредног суда у Панчеву П 58/20 од 09.10.2020. године; у II ставу изреке укинуо пресуду Привредног суда у Панчеву П 58/20 од 09.10.2020. године у другом и трећем ставу изреке; у III ставу изреке делимично усвојио тужбени захтев тужиоца и обавезао туженог да тужиоцу исплати појединачне новчане износе од 165.864,35, 2.586.161,66, 21.398,40, 165.864,35, 2.586.161,66, 21.398,40, 165.864,35, 2.586.161,66 и 21.398,40, са законском затезном каматом; у IV ставу изреке одбио тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да му тужени исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом како је наведено у том ставу изреке и у V ставу изреке обавезао туженог да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 2.749,40 динара.

Врховни касациони суд је решењем Прев 338/2021 од 23.12.2021. године, укинуо пресуду Привредног апелационог суда Пж 5946/20 од 10.03.2021. године у ставу III и V изреке и предмет је у том делу вратио истом суду на поновно суђење.

У поновљеном поступку, Привредни апелациони суд је донео пресуду 3Пж 3596/22 дана 22.06.2022. године, којом је обавезао туженог да тужиоцу исплати износ од 165.864,35 са законском затезном каматом од 16.02.2017. године до исплате, износ од 2.586.161,66 са законском затезном каматом од 16.02.2017. године до исплате, износ од 21.398,40 са законском затезном каматом од 16.02.2017. године до исплате, износ од 165.864,35 са законском затезном каматом од 16.03.2017. године до исплате, износ од 2.586.161,66 са законском затезном каматом од 16.03.2017. године до исплате, износ од 21.398,40 са законском затезном каматом од 16.03.2017. године до исплате, износ од 165.864,35 са законском затезном каматом од 16.04.2017. године до исплате, износ од 2.586.161,66 са законском затезном каматом од 16.04.2017. године до исплате и износ од 21.398,40 са законском затезном каматом од 16.04.2017. године до исплате, те је обавезао тужиоца да туженом на име трошкова парничног поступка исплати износ од 69.875,00 динара.

Врховни касациони суд налази да је у изреци другостепене пресуде Пж 3596/22 од 22.06.2022. године омашком у писању пресуде иза наведених износа изостављена реч: „динара“, као што је то изостало и у писању првостепене пресуде. То се закључује из садржине образложења и првостепене и другостепене пресуде, према којој је тужбени захтев о којем је одлучено првостепеном пресудом постављен у наведеним износима у динарима, а другостепени суд је образложио да тужилац основано на име накнаде штете од туженог захтева исплату износа од 8.340.273,23 динара са законском затезном каматом на поједине износе како је опредељено.

Против наведене другостепене пресуде је тужени изјавио дозвољену и благовремену ревизију, којом пресуду побија због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду по одредбама члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр 72/2011 .... 18/2020) и закључио да је ревизија туженог основана.

Према чињеничном стању кога је утврдио другостепени суд на основу расправе пред тим судом, те на основу чињеница које је према разлозима другостепене пресуде утврдио првостепени суд, а другостепени суд прихватио, парничне странке су закључиле уговор о продаји природног гаса од 01.12.2015. године, по основу ког је тужилац током 2016. године испоручивао гас туженом. Уговор је закључен за период од 01.01.2016. године до 31.12.2016. године, с тим да се сматра продуженим уколико ниједна од уговорних страна не затражи раскид уговора у року од 30 дана пре истека уговора. Другостепени суд је закључио да тај уговор није раскинут, иако је тужени упутио изјаву о раскиду уговора тужиоцу, са чим се тужилац сагласио 28.12.2016. године. Ово закључује зато јер су странке наставиле да поступају по наведеном уговору до истека рока на који је закључен (цела три дана) и уговорне стране су све своје обавезе по овом уговору испуниле. Према уговору, продавац, овде тужилац ће фактурисати само обрачунату количину природног гаса која је испоручена, укључујући и трошкове оператора система који се односе на транспорт и дистрибуцију природног гаса и закуп капацитета, те је купац у обавези да плати природни гас и зависне трошкове оператора система (транспорт, дистрибуцију и закуп капацитета) који је

примио. Тужени је према тужиоцу испунио све обавезе из наведеног уговора за 2016. годину.

Утврђено је да је до изјаве о раскиду уговора дошло тако што је тужилац 26.09.2016. године тражио од туженог да му достави табелу са количинама гаса и капацитетима, мејлом којим га обавештава да хоће да усагласи гасну годину до 01.10.2017. године са Европским стандардима. Тужилац је то хитно тражио, пошто је био последњи дан за закуп капацитета. Тужени је по тражењу тужиоца дана 26.09.2016. године доставио поруџбеницу за период од јануара 2017. године до децембра 2017. године, којом је исказана планирана потрошња по месецима и местима испоруке за 2017. годину. Поводом тражења тужиоца, како то утврђује другостепени суд, тужени није обавестио тужиоца да није потребно закупљивати капацитете. Међутим, тужилац је 16.10.2016. године обавестио туженог да тужилац неће имати довољно гаса за продају за 2017. годину и да тужени благовремено обезбеди код другог снабдевача потребну количину гаса. Након тога, тужени је упутио тужиоцу допис насловљен као раскид уговора. Првостепени суд је утврдио да од 31.12.2016. године тужилац за туженог није транспортовао гас. Тужилац је 27.09.2016. године са ЈП „Србијагас“ закључио Уговор о транспорту природног гаса до 01.10.2017. године, а за исказане потребе туженог током 2016. године. Тужилац је дописом од 19.10.2016. године обавестио туженог да је извршио закуп годишњег капацитета за потребе туженог, те да их може уступити било туженом, били снабдевачу. Тужени је закључио уговор са „Србијагасом“ о потпуном снабдевању 29.11.2016. године. Тужилац је са „Србијагасом“, осим уговора о закупу капацитета за потребе туженог од 27.09.2016. године, насловљен као Уговор о транспорту природног гаса, закључио и Уговор о транспорту природног гаса 12.01.2017. године, којим потврђује да је раније закључен уговор од 27.09.2016. године и да је тужилац извршио пренос права дела капацитета почев од 01.01.2017. године на корисника ЈП „Србијагас снабдевање“, чиме се коригује претходни уговор у смислу мењања уговореног капацитета. Према чињеничном стању кога је утврдио првостепени суд, а другостепени наводи у образложењу другостепене одлуке, тужени је као купац за 2017. годину, а након што га је тужилац обавестио да неће моћи да испоручује гас, закључио уговор о куповини гаса са ЈП „Србијагас“ и за испоручени гас плаћа уговорену цену у коју су укључени трошкови транспорта испорученог гаса, односно тужени је зависне трошкове везане за испоруку и транспорт природног гаса 2017. годину плаћао ЈП „Србијагас“-у. У питању је закуп истих капацитета транспорта гаса као по ранијем уговору о купопродаји природног гаса који је тужени имао закључен са тужиоцем. Тужилац тужбом потражује накнаду на име закупа капацитета од 16.02.2017. године до 16.10.2017. године, у ком периоду је тужени плаћао закуп капацитета ЈП „Србијагас“-у. Фактурама на којима заснива тужбени захтев, тужилац је туженом фактурисао обавезе закупа капацитета за туженог. Тужени није платио по фактурама тужиоца. Све фактуре које му је достављао тужилац враћао је тужиоцу. Према образложењу другостепене пресуде, дописом од 28.02.2017. године тужени је обавестио тужиоца да му враћа фактуре за закуп капацитета транспорта природног гаса као и закуп улазног капацитета транспорта природног гаса за период од 01.01.2017. године од 01.02.2017. године, јер је раскинуо уговор о продаји природног гаса са тужиоцем, пошто је обавештен да тужилац не може обезбедити потребне количине гаса и да је у складу са тим закључио уговор о снабдевању гаса са другим снабдевачем.

Другостепени суд закључује да су тужилац и тужени „Србијагас“ платили за исти период закуп капацитета, то јест транспорта гаса, за потребе туженог. Сматра да је имајући у виду поруцбеницу туженог од 26.09.2016. године, тужилац поступио по налогу туженог да за његов рачун предузме одређене послове и у том смислу је закључио уговор са „Србијагасом“ и закупио капацитете за потребе туженог. Сматра да је тужени као налогодавац дужан да надокнади тужиоцу као налогопримцу штету коју је овај претрпео без своје кривице у извршењу налога, конкретно поступањем по поруцбеници туженог од 26.09.2016. године. Ово стога што је поруцбеницом од 26.09.2016. године, коју је тужени доставио тужиоцу за количине гаса и капацитете, међу странкама успостављен облигациони однос по основу налога, независан од ранијег уговорног односа, заснованог уговором од 01.12.2015. године који се односио на период од 01.01.2016. до 31.12.2016. године. Поруцбеница од 26.09.2016. године, од стране туженог није опозвана. Тужилац је поступио по том налогу туженог за потребе туженог јер са ЈП „Србијагас“ закључио уговор само о закупу капацитета за спорни период, што суд закључује из уговора од 27.09.2016. године (насловљен као уговор о транспорту природног гаса) и уговора о транспорту природног гаса који је заведен код тужиоца 12.01.2017. године, број 12-01-03. Другостепени суд туженог сматра несавесним, јер је, иако је био упознат да је тужилац за њега извршио закуп капацитета, закључио уговор са „Србијагасом“ о потпуном снабдевању, дакле и за испоруку гаса и закуп капацитета, а није тужиоца без одлагања о томе обавестио, односно обавестио га је најраније дописом од 28.02.2017. године уз који је вратио рачун тужиоцу. Због тога је по тужиоца настала штета плаћањем на име закупа ЈП „Србијагасу“, у износу у ком је усвојен тужбени захтев, за период јануар закључно са мартом 2017. године. Полазећи од обавештења туженог о закључењу уговора са „Србијагасом“ од 28.02.2017. године и уз узимање у обзир раскидног рока кога је тужилац уговорио са „Србијагасом“ уговором о транспорту природног гаса од 27.09.2016. године и из јануара 2017. године, од 30 дана, по закључку другостепеног суда произилази да је тужени у обавези да тужиоцу плати накнаду штете за укупно 3 месеца, јануар, фебруар и март 2017. године.

Ревидент указује на околност да је тужилац туженог обавестио 19.10.2016. године да неће бити у могућности да туженом обезбеди количине природног гаса за његове потребе и да је потребно да започне процес набавке природног гаса у 2017. години код других снабдевача. Даље, указује на околност да је тужиоцу доставио изјаву о раскиду уговора о продаји природног гаса који је међу парничним странкама био закључен и важио у периоду од 01.01.2016. до 31.12.2016. године, према чијој садржини је тужени био у обавези да тужиоцу плаћа само за испоручену количину природног гаса укључујући и трошкове који се односе на транспорт и дистрибуцију и закуп капацитета, те да се тужилац сагласио да не дође до продужења уговора на 2017. годину.

Ревизијски суд, према садржини утврђеног чињеничног стања, закључује да није било основа да другостепени суд закључи да уговор од 01.12.2015. године кога су парничне странке закључиле за период од 01.01.2016. године до 31.12.2016. године, није раскинут, упркос томе што је тужени изјавио тужиоцу да раскида уговор а тужилац се са тим сагласио, 28.12.2016. године. Код изричите сагласности уговорних страна да уговор неће бити продужен и на период после 31.12.2016. године, нема основа ни у одредбама уговора ни и у правилима Закона о облигационим односима да се конкретан уговор не сматра раскинутим, односно да и даље обавезује странке и у

2017. години. Таквом закључку нема места у околности да су странке наставиле да поступају по наведеном уговору до истека рока на који је закључен (три дана). Из таковог поступања странака свакако се не може закључити да су желеле да продуже исти уговор на период после уговореног, код изричите сагласности њихових изражених воља за раскидом.

Надаље, и поред погрешног закључка да уговор који је међу парничним странакама важио у 2016. години није раскинут, другостепени суд сматра да је независно од тог уговорног односа настао други облигационо-правни однос међу парничним странакама, и то на основу налога туженог из поруџбенице од 26.09.2016. године. Ревизијски суд оцењује да разлози другостепеног суда нису довољни да би се могло поуздано закључити да је поруџбеницом од 26.09.2016. године тужени тужиоцу дао налог за закуп капацитета, дакле независно од испоруке и продаје природног гаса у 2017. години. Није утврђена садржина ове поруџбенице према којој другостепени суд закључује да је тужени дао налог тужиоцу да за његов рачун предузме одређене послове, посебно да закључи уговор са „Србијагасом“ и закупи капацитете за потребе туженог, независно од тада постојећег уговорног односа међу парничним странакама по уговору од 01.12.2015. године и његових услова. У време поруџбенице од 26.09.2016. године, којом је исказана планирана потрошња по месецима и месецима испоруке за 2017. годину, био је на снази уговор од 01.12.2015. године према коме је тужени трошкове који прате испоруку природног гаса (трошкове оператера система који се односе на транспорт и дистрибуцију природног гаса и закуп капацитета) плаћао само за количину природног гаса која је испоручена. Према тако утврђеним чињеницама за сада не може произилазити и закључак да је поруџбеницом од 26.09.2016. године тужени наложио тужиоцу да за његов рачун предузме послове у вези закупа капацитета, независно од испоруке природног гаса. За овакав закључак, осим садржине поруџбенице, недостаје и садржина уговора које је тужилац закључио са ЈП „Србијагас“, на који се позива другостепени суд. За сада је утврђено да се ради о уговорима о транспорту природног гаса, од 27.09.2016. године и од 12.01.2017. године, из чега не произилази закључак да је уговорен закуп природног гаса за потребе туженог, независно од испоруке гаса. Све указује да нису расправљене у потпуности чињенице о садржини поруџбенице од 26.09.2016. године, да би се проверио закључак другостепеног суда да је њоме међу парничним странакама заснован нов облигациони однос из уговора о налогу, са обавезом тужиоца да за потребе туженог закључи уговор о закупу капацитета за природни гас са „Србијагасом“, који би производио обавезе на страни туженог. Недоследан је став другостепеног суда када сматра да је међу парничним странакама настао нов облигационоправни однос који производи обавезу по туженог за исплату по тужбеном захтеву. Основ обавезе туженог другостепени суд налази и у обавези туженог да накнади штету тужиоцу због околности да није одмах по закључењу уговора са „Србијагасом“ о томе обавестио тужиоца. Према до сада утврђеном чињеничном стању не произилази да је тужени имао такву обавезу према тужиоцу.

Како за сада недостају поуздано расправљене чињенице о садржини поруџбенице на којој другостепени суд заснива извор облигације туженог према тужиоцу и у вези са тим и уговора које је тужилац закључио са ЈП „Србијагас“ о закупу капацитета, применом одредбе члана 416. став 2. Закона о парничном поступку укинута је другостепена пресуда у означеном делу и предмет је враћен другостепеном суду на поновно суђење. У поновљеном поступку другостепени суд ће поуздано

расправити да ли је тужени имао какве обавезе према тужиоцу код чињенице да је међу парничним странкама споразумом раскинут уговор кога су закључили 01.12.2015. године о продаји природног гаса. При том ће другостепени суд имати у виду и упутство садржано у решењу Врховног касационог суда Прев 338/2021 од 23.12.2021. године којим је већ указано на значај обавештења тужиоца 19.10.2016. године туженом, да тужилац није у могућности да обезбеди потребне количине гаса туженом и да му после 31.12.2016. године, више није испоручивао гас. Такође је указано да због ових чињеница није јасан закључак другостепеног суда да је уговорни однос између странака настављен по основу понуде туженог од 26.09.2016. године и након тога закључен уговор о налогу и да је тужилац обавезе из тог уговора испунио, а да је тужени несавесна страна која није испунила уговорну обавезу. Произилази да је у поновљеном поступку другостепени суд донео пресуду у којој нису отклоњени недостаци у утврђеном чињеничном стању и примени материјалног права који су већ били исказани у пресуди тога суда Пж 5946/20 од 10.03.2021. године, због којих је пресуда и укинута.

У поновљеном поступку, након што расправи чињенице које недостају другостепени суд ће одлучити о тужбеном захтеву и за то дати јасне разлоге, по питању облигационо-правног односа међу парничним странкама из уговора, односно по питању евентуалне обавезе туженог да тужиоцу накнади какву штету због евентуалног несавесног поступања туженог.

**Председник већа – судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић